

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-04-09

Ärendenummer AVO-2025-00317

Handläggare

Katrin Ceesay, Simon Cederholm

Telefon: 031-365 10 50

E-post: katrin.ceesay@aldrevardomsorg.goteborg.se

Svar på remiss om förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service

Förslag till beslut

1. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden avstyrker förslaget till Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service.
2. Äldre samt vård- och omsorgsnämnden översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till stadsledningskontoret.
3. Beslutet förklaras omedelbart justerat.

Sammanfattning

Stadsledningskontoret har, på uppdrag av kommunstyrelsen, tagit fram ett förslag till riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service, remitterat till äldre samt vård- och omsorgsnämnden för yttrande. Syftet är att stärka arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service i Göteborgs Stads verksamheter, genom att uppdatera normmedvetet arbetssätt och tydliggöra organisatoriskt ansvar (KF 2023-11-09 § 4).

Förvaltningen ställer sig positiv till ambitionen att integrera mänskliga rättigheter i ordinarie verksamhet, men bedömer att riktlinjen i sin nuvarande form är för omfattande, otydlig och riskerar att öka administrativ belastning utan tydlig effekt. De 30 bestämmelserna är detaljerade, överlappande och svåra att omsätta praktiskt, vilket kan leda till ojämn tillämpning. Förvaltningen efterfrågar en mer kortfattad, tydlig och stödjande riktlinje, kompletterad med centralt vägledande material anpassat till äldreomsorgens förutsättningar. Mot bakgrund av detta avstyrker förvaltningen förslaget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Demografi, kompetensförsörjning och begränsade ekonomiska resurser utmanar äldreomsorgen. Förvaltningens tioårsplan adresserar dessa genom långsiktig planering för hållbar bemanning och bättre förutsättningar för chefer. Riktlinjens krav på implementering, uppföljning och rapportering riskerar att medföra ökade administrativa kostnader, särskilt för utbildning och analys. Institutet för mänskliga rättigheters rapport (2024) pekar på resursbrister i äldreomsorgen, där otillräcklig bemanning redan försvårar individcentrerat arbete. Förvaltningen bedömer att riktlinjen förutsätter resurser som inte är realistiska, vilket kan äventyra kärnverksamheten.

Bedömning ur ekologisk dimension

Mänskliga rättigheter och ekologi är sammankopplade. Klimatförändringar, som 2024 års rekordvärme i Europa, påverkar äldre särskilt. Miljö- och klimatperspektiv är viktiga vid utformning av vård- och omsorgsboenden, men riktlinjen saknar konkreta kopplingar till detta.

Bedömning ur social dimension

Förvaltningen delar ambitionen att stärka rättighetsperspektivet, men bedömer att riktlinjens omfattning och otydlighet försvårar praktisk tillämpning. Redan befintliga styrdokument, som nämndens reglemente och Socialstyrelsens föreskrifter, reglerar rättighetsbaserat arbete. Riktlinjen riskerar parallellrapportering utan att tydligt bidra till förflyttning.

Samverkan

Information ges i förvaltningsövergripande samverkansgrupp den 21 maj 2025.

Bilagor

1. Förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service
2. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande Remittering av förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service
3. Beslut SLK-2022-01236 § 157
4. Remittering av förslag till riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service
5. Handlingar för ärende SLK-2024-00550, Remittering av förslag till riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service

Beslutet skickas till

Stadsledningskontoret, diarienummer SLK-2024-00550

Ärendet

Stadsledningskontoret har remitterat förslag till Göteborgs Stads riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service till äldre samt vård- och omsorgsnämnden. Yttrandet ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Riktlinjen syftar till att göra styrningen av mänskliga rättigheter mer ändamålsenlig genom systematiskt arbete inom nämndernas grunduppdrag (KF 2024-04-25 § 157 p. 2). Den innehåller 30 bestämmelser om bemötande, delaktighet, målgruppskunskap och styrningsstrukturer. Kommunstyrelsen efterfrågar nämndens synpunkter på riktlinjens förutsättningar, saknade moment och begriplighet.

Förslag till riktlinje för arbetet med mänskliga rättigheter och likvärdig service är ett led i kommunfullmäktiges arbete med att göra styrningen med styrande dokument mer ändamålsenlig. I det arbetet har samtliga stadsövergripande program och planer setts över och beslut om fördjupande följduppdrag har fattats, bland annat om styrningen på området för mänskliga rättigheter, jämlikhet, jämställdhet och folkhälsa. Kommunfullmäktige beslutade den 25 april 2024 (§ 157 p. 2) att ge kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på en riktlinje för Göteborgs Stads arbete med mänskliga rättigheter för att tillgodose rättigheter och erbjuda likvärdig service.

Riktlinjen ställer krav på systematiska former och enhetliga sätt att arbeta med frågorna i nämnder och styrelser. Vidare syftar riktlinjen till att öka verksamheternas kapacitet oavsett rättighetsbärare. Kommunstyrelsen önskar nämndens synpunkter på om riktlinjen skapar förutsättningarna för att arbeta på det sätt som riktlinjen anger. Vidare ska yttrandet besvara om det är något som saknas kopplat till arbetsformer eller moment i avsnitt 3, samt om riktlinjen är begriplig. Nedan följer förvaltningens synpunkter utifrån varje frågeställning.

Förutsättningar för arbetet

Förvaltningen delar grundtanken att mänskliga rättigheter ska integreras i nämndernas grunduppdrag, som redan regleras av reglementen och lagar som Socialtjänstlagen. Riktlinjens omfattning och detaljrikedom riskerar att skapa administrativ belastning utan tydlig effekt. Äldreomsorgens resursbrist, särskilt gällande bemanning, gör det svårt att implementera nya krav utan ytterligare resurser. Förvaltningen efterfrågar centralt stöd, som vägledning och mallar, för att anpassa riktlinjen till äldreomsorgens verksamhet.

Moment och arbetsformer avsnitt 3

Avsnitt 3 (bemötande, delaktighet, målgruppskunskap) innehåller rimliga ambitioner, men bestämmelserna är för många, överlappande och otydliga. Äldreomsorgen arbetar redan med individcentrerade planer och levnadsberättelser. Riktlinjen saknar skrivningar om hur intressekonflikter mellan grupper hanteras eller hur återkoppling till rättighetsbärare ska säkerställas, vilket är centralt för rättighetsbaserat arbete.

Begriplighet och förståelse

Riktlinjen är svårtillgänglig på grund av sin längd och komplexa formuleringar. Inledningen och bestämmelserna i avsnitt 3 kunde förenklas och förkortas för att öka tydligheten. Begrepp som ”verksamhetsansvarig” och ”målgrupper” behöver förtydligas för att undvika tolkningsproblem i äldreomsorgens kontext.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen ställer sig positiv till ambitionen att stärka mänskliga rättigheter och likvärdig service, men bedömer att riktlinjen i sin nuvarande form är för omfattande, otydlig och administrativt betungande. Den behöver omarbetas för att vara mer kortfattad, tydlig och stödjande, med centralt vägledande material anpassat till äldreomsorgens förutsättningar. Förvaltningen föreslår att nämnden avstyrker förslaget.

Simon Andrén Cederholm

Avdelningschef

Babbs Edberg

Förvaltningsdirektör